

Χαιρετισμὸς τοῦ Συνεδρίου - Εὐχαριστίες

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΡΙΑ. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ

- Αναπληρωτὴς Καθηγητὴς «Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς» (Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν), Ἑλλάδα - Διευθυντὴς Τομέα Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Μουσικολογίας (Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου), Ἑλλάδα

kxkaragounis8@gmail.com - www.tomeaspsaltikis.gr

<https://www.facebook.com/tomeaspsaltikisvolos/>

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, κ. Ἰγνάτιε,

πανοσιολογιώτατε Πρωτοσύγκελλε τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, π. Δαμασκηνέ, πανοσιολογιώτατοι, αἰδεσιμολογιώτατοι καὶ ἱερολογιώτατοι Πατέρες, ἀξιότιμοι κ. κ. ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου, κ. Παντελῆ

Καλαϊτζίδη,

ἐλλογιμώτατοι καὶ μουσικολογιώτατοι κ. κ. συνάδελφοι, ἀπὸ καιρὸ καὶ καιροὺς ἐπιστήθιοι φίλοι καὶ ἀγαπημένοι, ἐκλεκτὰ Μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 30ο Διεθνoῦς Μουσικολογικοῦ καὶ Ἱεροψαλτικοῦ Συνεδρίου τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Μουσικολογίας τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου,

λοιποὶ μουσικολογιώτατοι συνάδελφοι, εἰσηγητὲς τοῦ παρόντος Συνεδρίου, ὅσοι ἀπὸ καιροῦ, μάλιστα καὶ ἀπὸ τὰ προηγούμενα Συνέδρια τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς γινωστοὶ καὶ ἀγαπημένοι, καὶ ὅσοι πρώτη φορὰ σήμερα ἀνταμωνόμαστε, ἀγαπημένοι κι ἐσεῖς ὅλοι, φυσικά,

Ἄρχων Μουσικοδιδάσκαλε τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, κ. Κυριαζῆ (Ζάχο) Νικολέρη, ποὺ μᾶς τιμᾷ ἰδιαίτερος ἡ παρουσία σας καὶ ἡ ἀποψινὴ εἰδικὴ ἀναφορὰ στὸ σεβαστὸ πρόσωπό σας καὶ στὸ πλούσιο ἔργο σας, μετὰ τῆς ἀγαπητῆς συζύγου σας,

ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν Βόλου καὶ Πρωτοψάλτα, κ. Στάθη Γραμμένε,

μουσικώτατοι κ. κ. καθηγητὲς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Πρωτοψάλτες καὶ Λαμπαδάριοι τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως καὶ ὅσοι μᾶς δίνετε τὴ χαρὰ νὰ παρευρίσκεσθε, προερχόμενοι ἀπὸ ἄλλες Ἱερὲς Μητροπόλεις,

ἀγαπητοὶ μαθητευόμενοι ψάλτες, καὶ λοιποὶ φιλόμουσοι πάντες, ποὺ μᾶς τιμᾶτε ἀπόψε μὲ τὴν παρουσία σας καὶ ἐλπίζουμε νὰ σᾶς ἔχουμε κοντὰ μας ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ Συνεδρίου,

ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὴ στιγμὴ αὐτὴ εἶμαι ἰδιαίτερα ἐνθουσιασμένος. Δοξάζω τὸν Πανάγιο καὶ Πανάγαθο Τριαδικὸ Θεὸ καὶ τὸν Λυτρωτὴν ἡμῶν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, γιὰ τὸ γεγονός ὅτι μᾶς ἀξιώνει, τρίτη πλὴν, φορὰ, νὰ συγκεντρωνόμαστε στὸ περικαλὲς τοῦτο Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, ὑπὸ τὴν αἰγίδα, τὴν πεφωτισμένη μέριμνα καὶ τὴν πατρικὴ ἀγάπη τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας καὶ ὑπὸ τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου, στὸ 30 Διεθνὲς Μουσικολογικὸ καὶ Ἱεροψαλτικὸ Συνέδριο τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Μουσικολογίας τῆς ἐδῶ Ἀκαδημίας.

Κλείνοντας μία πενταετία ἀπὸ τὴν ἵδρυσή του, ὁ Τομέας ἔχει τὴ μεγάλη χαρὰ νὰ ὑποδέχεται καὶ νὰ καλωσορίζει στὸ Βόλο ἓνα σημαντικὸ ἀριθμὸ ἐξαιρετικῶν

έπιστημόνων, μουσικολόγων κατά βάση, αλλά όχι μόνον, επιπλέον δὲ καὶ ἕναν ἱκανὸ ἀριθμὸ νεώτερων ἐρευνητῶν, καὶ ἀρκετοὺς διδασκάλους τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Πρωτοψάλτες, οἱ ὅποιοι πρόκειται νὰ καταθέσουν τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ τους ἐμπειρία καὶ τὰ πορίσματα προσωπικῶν τους μελετῶν καὶ ἐρευνῶν. Φέτος, ἐπιπλέον, θὰ ἔχουμε κοντὰ μας καὶ τρία ψαλτικά -καὶ όχι μόνον ψαλτικά- σύνολα, α) ἕνα κλιμάκιο τοῦ δικοῦ μας Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν, β) ἕνα Ζακυνθινὸ Χορὸ Ψαλτῶν καὶ γ) ἕνα ἰδιαίτερα ξεχωριστὸ Δημοτικὸ σχολεῖο ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ Δράμα.

Ὑπὸ τὴν λίαν τιμητικὴ, λοιπόν, ιδιότητά μου τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Μουσικολογίας τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου, σᾶς καλωσορίζω ὄλους. Σᾶς εὐχαριστῶ, διότι μὲ τὴν παρουσία καὶ συμμετοχὴ σας τιμᾶτε τὸ Συνέδριό μας, τὸν Τομέα, τὴν Ἀκαδημία, τὴν Ἱερά μας Μητρόπολη, τὴν πόλη τοῦ Βόλου, σᾶς εὐχομαι δὲ καλὴ διαμονὴ καὶ καλὴ ἐπιτυχία στὶς πάσης φύσεως ἐργασίες σας ἐδῶ.

Ἡ φετινὴ θεματικὴ τοῦ Συνεδρίου εἶναι ἐμπνευσμένη ἀπὸ μία φοβερή -κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη- ἀποστροφὴ τοῦ Κοντακίου τῆς Ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων: *«Ἐπεφάνης σήμερον τῇ οἰκουμένῃ, καὶ τὸ φῶς Σου, Κύριε, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς, ἐν ἐπιγνώσει ὑμνοῦντάς Σε...»*¹ Δὲν εἶναι τρομακτικὸ τὸ γεγονός, Σεβασμιώτατε, κυρίες καὶ κύριοι, νὰ συλλαμβάνει κανεὶς τὸν ἑαυτό του, μιὰ στιγμή νὰ ψάλλει αὐτὸ τὸ «...ἐν ἐπιγνώσει ὑμνοῦντάς Σε...», βεβαιώνοντας, ὅτι ὑμνεῖ τὸν Κύριο μὲ «ἐπίγνωση» καὶ στὴν ἀμέσως ἐπόμενη στιγμή, πάλι ψάλλοντας, ὁ ἴδιος νὰ ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Κύριος εἶναι «τὸ Φῶς τὸ ἀπρόσιτον»; Πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀποκτήσει ἐπίγνωση τοῦ «ἀπροσίτου Φωτός», ὅσο κι ἂν μᾶς ἐνθαρρύνει ἐκεῖνο τό, «ἦλθες, ἐφάνης»;

Στὴν Κεντρικὴ Ὀμιλία μου, ἀμέσως μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰσαγωγικά, θὰ προσπαθίσω νὰ ὑποστηρίξω, ὅτι ἡ «ἐπίγνωση» ἀποτελεῖ προϋπόθεση τῆς ἱερᾶς Ψαλμωδίας, γιὰ νὰ συσχετισθεῖ ὁ τίτλος τῆς θεματικῆς τοῦ Συνεδρίου μας μὲ τὸν ὑπότιτλο, μὲ τὸν ὁποῖο ἀναζητοῦνται οἱ προϋποθέσεις καὶ οἱ δεξιότητες γιὰ τὴν ἐπιτέλεση τῆς ἱερᾶς Ψαλμωδίας. Ὅπως, ὁμως, ἔχει γραφεῖ στὴν ἀνακοίνωση τοῦ Συνεδρίου, ὁ θεματικὸς ὅρος «προϋποθέσεις» μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐκληφθεῖ ὑπὸ εὐρύτερη ἔννοια, ἀναδεικνύοντας τὴν διεπιστημονικότητα ὡς καθιερωμένο στόχο ὄλων τῶν ἕως τώρα Συνεδρίων τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς τῆς ΑΘΣΒ. Ἀναμένουμε, λοιπόν, στὴ συνάντησή μας αὐτὴ νὰ φανοῦν όχι μόνον οἱ θεολογικὲς (π.χ. ἠθικοδογματικὲς), ἀλλὰ ἐξίσου οἱ λειτουργικὲς (π.χ., τυπικοτελετουργικὲς κ.λπ), φιλολογικὲς (π.χ., γνώση τῆς γλώσσας καὶ τῆς ὑμνογραφίας τῆς λατρείας), φωνητικὲς, θεωρητικὲς (γνώση τῆς θεωρίας, τῆς παρασημαντικῆς, τοῦ ρυθμοῦ κ.τ.δ.), αἰσθητικὲς καὶ γενικότερα καλλιτεχνικὲς, ἐσχάτως, σὲ κάποιον βαθμὸ, καὶ μουσικολογικὲς «προϋποθέσεις» τῆς ἱερᾶς Ψαλμωδίας (θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, νὰ ἐπιμένω σὲ αὐτὸ τὸ «ἱερᾶς»).

Πέρα, ὁμως, ἀπὸ τὶς προϋποθέσεις, καλούμαστε φέτος νὰ ἀναζητήσουμε τὶς τυχὸν γνώσεις καὶ δεξιότητες, ποὺ μποροῦν νὰ συμβάλλουν στὴν κατάρτιση τῶν φορέων καὶ ἐκφραστῶν τῆς Ψαλτικῆς, μὲ στόχο, πάντοτε, τὴν οὐσιαστικότερη διάδραση τῆς Ψαλμωδίας κατὰ τὴν Θεία Λατρεία. Ἔτσι, δύναται νὰ φανοῦν πολυτιμότερες οἱ εὐρύτερες μουσικὲς γνώσεις (π.χ., λαϊκῆς-παραδοσιακῆς, κοσμικῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς, εὐρωπαϊκῆς, ἀραβοπερσικῆς ἢ ἀνατολικῆς μουσικῆς), οἱ δεξιοτεχνίες μουσικῶν ὀργάνων, οἱ τυχὸν μουσικολογικὲς γνώσεις (π.χ. κωδικολογία, μουσικὴ παλαιογραφία, ἱστορία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, κ.ά.), ἀλλὰ καὶ ἡ παιδαγωγικὴ κατάρτιση, οἱ ψυχολογικὲς, κοινωνιολογικὲς, ἀνθρωπολογικὲς, καὶ ἱστοριοκοινογραφικὲς σπουδές, ἡ ἐνασχόληση μὲ τὶς θετικὲς ἐπιστῆμες (π.χ., φυσικομαθηματικὲς, φωνιατρικὲς, μουσικοθεραπευτικὲς, κ.τ.δ.) καὶ βέβαια μὲ τὶς σύγχρονες τεχνολογικὲς ἐπιστῆμες (π.χ. ἠχοηλεκτρικὲς, ἠλεκτρονικο-υπολογιστικὲς, κ.τ.δ.). Ἐπιπλέον, κάθε ἄλλος ἐπιστημονικὸς ἢ καλλιτεχνικὸς κλάδος καλεῖται νὰ βρεῖ κοινὰ πεδία ἔρευνας, μελέτης καὶ διαδραστικῆς συνεργασίας μὲ τὴν Ψαλτικὴ Τέχνη, ὥστε αὐτὴ μὲν νὰ ἀποτελέσει ἐργαλεῖο στὴν διεύρυνση καὶ ὑποβοήθηση τῶν δικῶν του ἐρευνητικῶν ἢ πειραματικῶν δράσεων, ἢ δὲ

¹ Προϊμίον Κοντακίου τῶν Θεοφανείων, ἦχος δ' λέγετος πλαγιάζων, τοῦ συντόμου Κοντακαρίου.

σύγχρονη βυζαντινομουσικολογική έρευνα να προσπορίζεται από αυτούς γνώσεις και δεξιότητες για την άρτιότερη μελέτη του γνωστικού της αντικειμένου, της ιερᾶς Ψαλμωδίας.

Σεβασμιώτατε, βλέποντας τὸ Πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου μας με τοὺς τίτλους τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων καὶ γνωρίζοντας τὰ πρόσωπα, ποὺ τὸ κοσμοῦν καὶ μᾶς τιμοῦν με τὴν συμμετοχή τους, εἶμαι βέβαιος για τὴν αἴσια καὶ ἐπιτυχῆ ἔκβαση αὐτοῦ.

Κυρίες καὶ κύριοι, ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς, ἐπιτρέψτε μου, νὰ εὐχαριστήσω ἀπὸ τὴν καρδιά μου γιὰ τὴν ἀμέριστη συμπαράστασή τους στὴν διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου μας,

- πρωτίστως, τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μᾶς κ. Ἰγνάτιο,
- μαζὶ με τὸν Διευθυντὴ τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν κ. Παντελῆ Καλαϊτζίδη
- καὶ ἔπειτα ὄλους τοὺς συνεργάτες τῆς Ἀκαδημίας, ἰδιαίτερος τις ὀλοπρόθυμες καὶ ἄοκνες Βαλίλα Γιανουτάκη καὶ Κλαίρη Νικολάου,

- ὄλο το μόνιμο ἢ ἔκτακτο προσωπικὸ τοῦ Συνεδριακοῦ Κέντρου «Θεσσαλία», τὸν κ. Χρήστο Κατοῖκο γιὰ τὴν τεχνική του ὑποστήριξη, τοὺς ὀδηγοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί, ἔξαιρέτως, τὸν κ. Σταμόπουλο, τὸν ἀγαπητὸ φίλο Φιλοκτήμονα, γιὰ ττις σελιδοποιήσεις, ἐκτυπώσεις, φωτοτυπῆσεις καὶ τὰ λοιπὰ χρειώδη, χωρὶς τὸν ὀποῖο δὲν ξέρω τί θα γινόμαστε...

- τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος στὸ πρόσωπο τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου π. Ἐπιφανείου Οἰκονόμου,

- τὸν ἀγαπητὸ φίλο Νίκο Βαραλή, διευθυντὴ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ «Ὀρθόδοξη Μαρτυρία» τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως.

- Ἀκόμη εὐχαριστίες ὀφείλω στὸν Δῆμο Βόλου καὶ τὸ ἐπιτελεῖο τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἐγκαταστάσεων, καθὼς ἐπίσης στοὺς ὑπευθύνους τῶν γευμάτων καὶ τῶν catering τοῦ Συνεδριακοῦ.

- Τέλος, ἐπιτρέψτε μου, νὰ εὐχαριστήσω ἰδιαίτερος ὄλα τα μέλη, δηλαδὴ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου καὶ ἐξόχως τοὺς δύο ἐπιστήθιους καὶ ἀδελφικούς φίλους Κωστῆ Δρυγιαννάκη καὶ Ζωῆ Ναοῦμ, γιὰ τὴν πολῦτιμη νυχθήμερη βοήθειά τους ἐφ' ὄλων των μετώπων τῆς διοργάνωσης, στοὺς ὀποίους εἶμαι βαθύτατα εὐγνώμων.

Εὐχομαι, μιὰ ἀκόμη φορά, καλὴ δύναμη καὶ καλὴ ἐπιτυχία σὲ ὄλους γιὰ τὴ συνέχεια καὶ ἐπιτρέψτε μου, τώρα, σὺν Θεῷ, νὰ περάσω στὴν Κεντρικὴ Ὀμιλία μου τῆς ἀποψινῆς τελετῆς ἐνάρξεως τοῦ 30ο Διεθοῦς Μουσικολογικοῦ καὶ Ἱεροψαλτικοῦ Συνεδρίου τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Μουσικολογίας τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου, «*...ἐν ἐπιγνώσει ὑμνοῦντάς Σε...*» - *Ἡ ἐπίγνωση ὡς προϋπόθεση γιὰ τὴν ἱερὰ Ψαλμωδία μέσα ἀπὸ ἱερὰ κείμενα*».

KXK - Βόλος, 18 Μαΐου 2018